

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
«ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНИКА»**

Факультет природничих наук

Кафедра **географії та природознавства**

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Політична географія

Освітня програма Географія

Спеціальність 106 Географія

Галузь знань 10 Природничі науки

Затверджено на засіданні
кафедри Протокол № _____ від
“ ” _____ 20 _____ р.

м. Івано-Франківськ – 2023 р.

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Опис дисципліни
3. Структура курсу
4. Система оцінювання курсу (зразок)
5. Ресурсне забезпечення
6. Контактна інформація
7. Політика навчальної дисципліни

1. Загальна інформація

Назва дисципліни	Політична географія
Освітня програма	Географія
Спеціальність	106 Географія
Галузь знань	10 Природничі науки
Освітній рівень	бакалавр
Статус дисципліни	Вибіркова
Курс / семестр	4/7
Розподіл за видами занять та годинами навчання (якщо передбачені інші види, додати)	Лекції – 24 год. Семінарські заняття – 36 год. Самостійна робота – 120 год.
Мова викладання	Українська
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://ceeq.pnu.edu.ua/%d0%b2%d1%85%d1%96%d0%b4-2/

2. Опис дисципліни

Мета – ознайомлення з основними закономірностями, поняттями і категоріями політичної географії, формування у студентів просторової уяви про стан і розвиток політичної карти світу та АТУ України.

Цілі: 1. оволодіння теоретичними знаннями з дисципліни; 2. вивчення основних елементів політичної карти світу; 3. розуміння генези і форм просторових проявів політичних процесів; 4. оволодіння методами аналізу політико-географічних баз даних; 5. здобуття навичок самостійного країнознавчого дослідження.

Компетентності:

- Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми, що характеризуються комплексністю та невизначеністю умов у професійній діяльності з географії або у процесі навчання із застосуванням сучасних теорій та методів дослідження природних та суспільних об'єктів та процесів.
- Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
- Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.
- Здатність до проведення досліджень на відповідному рівні.
- Здатність аналізувати склад і будову геосфер (у відповідності до спеціалізації) на різних просторово-часових масштабах.
- Здатність ідентифікувати та класифікувати відомі і реєструвати нові об'єкти у географічній оболонці, їх властивості та притаманні ним процеси.

Програмні результати навчання:

- Знати, розуміти і вміти використовувати на практиці базові поняття з теорії географії, а також світоглядних наук.
- Пояснювати особливості організації географічного простору.
- Аналізувати склад і будову природних і соціосфер (у відповідності до спеціалізації) на різних просторово-часових масштабах.
- Розуміння обумовленості якості, рівня і способу життя людських спільнот особливостями просторової організації політичної, економічної, культурної та інших соціосфер.
- Застосовувати знання теоретичних і методологічних основ географічних наук для моніторингу і оцінки природних умов,

порівняльно-географічного аналізу розвитку економіки, населення, соціальної сфери держав світу та України.

- Аналізувати географічний потенціал території.

- Збирати, обробляти та аналізувати інформацію в області географічних наук.

- Аналізувати склад і будову природних і соціосфер (у відповідності до спеціалізації) на різних просторово-часових масштабах.

3. Структура курсу

№	Тема	Результати навчання	Завдання
1.	Теоретико-методологічні засади політичної географії.	Ознайомитись з такими поняттями: 1. Об'єкт, предмет політичної географії. 2. Визначення політичної географії. 3. Територіальна організація політичного життя. 4. Функції політичної географії. 5. Актуальні напрями і завдання політикогеографічних досліджень. 6. Структура політичної географії.	Питання тести
2.	Історія політико-географічної думки	Ознайомитись з такими поняттями: 1. Протонауковий період. 2. Квазінауковий період. 3. Науковий період першої половини ХХ століття.	Питання тести
3.	Сучасна політична географія.	Ознайомитись з такими темами: 1. Політична географія в 1950-х початку 1970-х років: застій і пошуки шляхів відновлення. 2. «Нова» політична географія: джерела, проблематика, теорія..	Питання тести
4.	Головні поняття політичної карти світу (частина 1)	Знати поняття: 1. Політична карта світу та її структура. 2. Держава – головне поняття політичної карти. 3. Асоційовані держави, протекторати і кондомініуми.	Питання тести
5.	Головні поняття політичної карти світу (частина 2)	Знати поняття: 1. Політико-територіальні утворення: залежні країни і території. 2. Нейтральні території. 3. Орендовані території, міжнародні концесії.	Питання тести
6.	Політичний поділ Світового океану, повітряного і космічного просторів.	Ознайомитись з: 1. Значення Світового океану у системі міжнародних відносин. 2. Уявлення про світовий океан і його складові частини. 3. Політичний поділ повітряного та космічного простору.	Питання
7.	Держава як геопросторова політична система.	Знати поняття: 1. Державна територія. 2. Державні кордони. 3. Встановлення державних кордонів. 4. Зміни державних кордонів і територіальні спори.	Питання тести

8.	Держави в сучасному світі.	Володіти знаннями про: 1. Типи державних політичних систем. 2. Форми державного правління і політичні режими. 3. Форми державного устрою. 4. Автономії в державах світу.	Питання тести
9.	Геополітичне положення держави.	Володіти знаннями про: 1. Сенс поняття ГПП; 2. Методи оцінки ГПП держав. 3. Зміни ГПП України.	Питання тести
10.	Міжнародні організації: передумови створення, поширення і особливості функціонування.	Володіти знаннями про: 1. Історико-географічні аспекти виникнення МО. 2. Типи МО. 3. Рівні міжнародної інтеграції МО.	Питання тести
11.	Етнополітична географія України	Володіти знаннями про: 1. Етнічну структуру населення України. 2. Динаміку етнополітичних відносин в Україні. 3. Стан і перспективи об'єднання української політичної нації. 4. Роль української діаспори у державотворенні.	Питання тести
12.	Географія конфліктів в світі і Україні	Володіти знаннями про: 1. Поняття територіально-політична суперечність і конфлікт; 2. Передумови і чинник виникнення конфліктів. 3. Динаміка конфліктів у світі впродовж 2012-2022 років. 4. Військова географія України.	Питання тести

4. Система оцінювання курсу

Загальна система оцінювання навчальної дисципліни	Система контролю знань здійснюється через: форма контролю – залік: поточний контроль – 100 балів.
---	---

5. Накопичування балів під час вивчення дисципліни

Накопичування балів під час вивчення дисципліни

Вид навчальної роботи	Максимальна кількість балів
Поточний контроль	50
Лекція	50
Практична робота	30
Самостійна робота	10

Індивідуальна робота	10
Підсумковий контроль	50
екзамен	50
Додаткові заохочувальні бали, які можуть доповнити оцінку до 100 балів	
Разом	100

Вид навчальної роботи	Поточний контроль									
	Лекції 1-4	Лекції 5-8	Практичне заняття 1-3	Практичне заняття 4-6	Практичне заняття 7-9	Практичне заняття 10-12	Практичне заняття 13-14	Практичне заняття 15-16	Індивідуальна робота	Самостійна робота
Кількість балів	25	25	5	5	5	5	5	5	10	10

Поточний контроль

Методи поточного контролю:

- Усний контроль (в ході опитування, бесіди, доповіді, читання тексту, повідомлення на задану тему та ін.);
- Письмовий контроль (контрольна робота в письмовій формі, реферат, виклад матеріалу на задану тему в письмовому вигляді та ін.);
- Комбінований контроль;
- Тестовий контроль;
- Виконання і захист практичної роботи;
- Презентації
- Виконання і захист практичної роботи

Заохочувальні бали

1. Участь у дискусіях (до 1 бал),

2. Підготовка публікації до друку та/або виступу на конференції за тематикою дисципліни (до 10 балів)
3. Обговорення відповідей та оцінювання практичних робіт інших студентів (до 0,5 балів)
4. Участь у вебінарі чи прослуховування курсу за тематикою дисципліни (до 2 бали)
5. Участь у студентських наукових конкурсах та олімпіадах (до 10 балів)

6. Ресурсне забезпечення

Матеріально-технічне забезпечення	Мультимедіа, лабораторії, комп'ютери та інше
Кабінет, доступ до інтернету	Проектор, настінні карти, атласи, схеми

Література:

1. Блій Г. де, Муллер Пітер Географія: світи, регіони, концепти / Пер. з англ.; Передмова та розділ «Україна» О.Шаблія. – К.: Либідь, 2004. – 740 с.
2. Гольцов А. Г. Геополітика та політична географія. Підручник / А. Г. Гольцов. – К.: Центр учбової літератури, 2012. – 416 с.
3. Дністрянський М.С. Геополітичні доктрини і підходи: критичний аналіз методології. Монографія / Мирослав Степанович Дністрянський. – Львів: Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2003. – 114 с.
4. Дністрянський М. Геополітика: Навчальний посібник / Мирослав Степанович Дністрянський. – Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2011. – 436 с.
5. Дністрянський М.С. Політична географія України: навчальний посібник / М.С. Дністрянський. – Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2014. – 348 с.
6. Дністрянський М.С. Загострення геополітичних взаємин у період постмодерну та становище України: монографія. – Львів, 2021. – 154 с.
7. Міжнародні організації: Навч. посіб. / За ред.. О.С.Кучика. – К.: Знання, 2005. – 497 с.
8. Сливка Р.Р., Закутинська І.І. Історико-географічний вимір міждержавних територіально-політичних суперечностей і конфліктів (2011-2021 рр.). Науковий вісник Чернівецького університету: Географія. 2022. Випуск 839. С. 5-21. DOI: <https://doi.org/10.31861/geo.2022.839.5-21>
https://drive.google.com/file/d/1IwxzJTDFfO9RN5oXDkV-5ZLbwuM5w5g6/view?usp=share_link
9. Сливка Р.Р. Просторові трансформації міського середовища Донбасу під впливом воєнного урбіциду / Р.Р. Сливка, І.І. Закутинська, Б.В. Глуханюк // Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія географічні науки. – 2018. – № 8. – С. 119-128.
10. Сливка Р.Р. Вплив змін довкілля на генезу територіально-політичних суперечностей / Р. Сливка. // Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія: Географічні науки. – 2019. – Випуск 10. – С. 67-75.
11. Сливка Р.Р. Розвиток туризму в регіонах заморожених конфліктів: політикогеографічний аспект / Р.Р. Сливка // Сучасні проблеми розвитку туризму в

Україні: Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (м. Львів, 16-17 травня 2019 р.) — Львів, 2019. – С. 31–38 (8 ст.).

12. Сливка Р.Р. Функціональна вразливість держави щодо конфліктів: просторовий вимір / Р.Р. Сливка // Міжнародній науково-практичній конференції "Регіон-2019: стратегія оптимального розвитку" (16-18 жовтня 2019 р.). – Харків, 2019. – С. 42-45 (4 ст.).
13. Сливка Р.Р. Вплив природних умов і змін довкілля на територіально-політичні конфлікти / Р.Р. Сливка // Міждисциплінарні інтеграційні процеси у системі географічної та екологічної науки: матеріали міжнародної наук.-практ. конф. присвяченої 25-річчю відкриття спеціальності «Екологія» у Тернопільському національному педагогічному університеті ім. В. Гнатюка (7-8 травня 2019 р.) // наук. ред. Л.П. Царик, М.Я. Сивий, А.В. Кузишин, Я.О. Мариняк. – Тернопіль: СМП «Тайп», 2019. – С. 68-72.
14. Сливка Р.Р. Чи має право на існування конструктивно-географічний підхід в географії територіально-політичних конфліктів? / Р.Р. Сливка // Конструктивна географія і картографія: стан, проблеми, перспективи : матеріали міжнародної науковопрактичної онлайн-конференції, присвяченої 20-річчю кафедри конструктивної географії і картографії Львівського національного університету імені Івана Франка (Україна, м. Львів, 1–3 жовтня 2020 р.). Львів: Простір-М, 2020. 33-37 с.
15. Сливка Р.Р. Понятійна основа географії територіально-політичних конфліктів. Сучасні напрямки розвитку географії України: Монографія [за заг. редакцією проф. Лозинського Р.М.]. Львів, ЛНУ ім. Івана Франка, 2022. С. 226-259. https://drive.google.com/file/d/1Scu05hk3A8zDH4BYQnYoeVzT1TcgmSrY/view?usp=share_link
16. Slyvka R., Zakutynska I. (2020) How do state and military borders divide the urban spaces of Donbas? Cases of Milove/Chertkovo and Zolote. In: *Spatial Conflicts and Divisions in Post-socialist Cities* / Ed. by V. Mihaylov., Springer International Publishing. London, 2020. DOI: 10.1007/
17. Lozynskyy R., Slyvka R., Pantyley V., Braychevskyy Y. The territorial exchange between Poland and the USSR in 1951: demographic development and settlement network transformation over a 70-year period. *Bulletin of Geography. Socio-economic Series*. 2023. No. 59. P. 69-81. DOI: <http://doi.org/10.12775/bgss-2023-0005> https://drive.google.com/file/d/14u9tR74qpWx7ZuCjdmAjWBapCZmGp3kO/view?usp=share_link

7. Контактна інформація

Кафедра	Кафедра географії та природознавства, вул. Галицька 201, кабінет 206, сайт: https://kgip.pnu.edu.ua/op-магістр-014-07/навчальний-план_середня-освіта_геогра-2/ електронна адреса: kgp@pnu.edu.ua
Викладач (і) Гостьові лектори	Доц. Сливка Роман Радославович
Контактна інформація викладача	roman.slyvka@pnu.edu.ua

8. Політика навчальної дисципліни

Академічна доброчесність	<p>Всі аудиторні та самостійні заняття проводяться з дотриманням етичних стандартів професії.</p> <p>Відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання, за яке нараховуються бали. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, працевлаштування, міжнародне стажування) навчання може відбуватись в онлайн формі за погодженням із викладачем дисципліни.</p> <p>Списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час підготовки практичних завдань в процесі заняття. Забороняється добровільна передача інформації між студентами під час екзамену чи практичних робіт.</p>
Пропуски занять (відпрацювання)	Відпрацювання пропусків занять відбувається кожного понеділка в 17.00
Виконання завдання пізніше встановленого терміну	Зниження бала на 0,5
Невідповідна поведінка під час заняття	Зниження бала на 0,5
Додаткові бали	Участь в наукових екскурсіях – 10 балів

Викладач _____